

JUSTITSMINISTERIET

Civil- og Politiafdelingen

Folketinget
Lovsekretariatet
Christiansborg
1218 København K

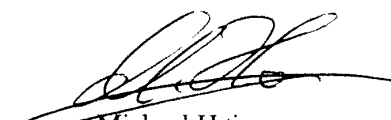
25 APR. 2007

Dato:
Kontor: Færdsels- og våben-
kontoret
Sagsnr.: 2007-152-0987
Dok.: AVA40520

25/4-07

Hermed sendes endelig besvarelse af spørgsmål nr. S 2606, som medlem af Folketinget Bjarne Laustsen (S) har stillet til justitsministeren den 5. februar 2007.

Lene Espersen

Michael Højer

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Endelig besvarelse af spørgsmål nr. S 2606 fra medlem af Folketinget Bjarne Laustsen (S).

Spørgsmål:

”Vil ministeren kommentere artiklerne ”Dansker stråmand for våben til Iran” og ”Made in Israel” i Jyllands-Posten den 4. februar 2007 vedrørende de fingerede salg af granater fra den danske virksomhed Wejra, der efter artiklens oplysninger reelt var produceret i Israel, og vil ministeren redegøre for, hvilke tilladelser virksomheden havde til våbeneksport samt i hvilken udstrækning, der blev ført kontrol med, hvad der rent faktisk foregik på virksomheden?”

Svar:

Ifølge de nævnte avisartikler var den daværende direktør i ammunitionsfabrikken Wejra A/S i årene 1982-87 ”kulissefører” i forbindelse med en række overførsler af israelsk producerede våben fra Israel til Iran, idet han skulle overbevise det iranske præstestyre om, at de pågældende våben var danskproducerede. Våbnene blev transporteret fra Israel til Iran med skib, hvor direktøren var med om bord og overvågede afskibningen i den israelske havneby Haifa, selv om lastepapirene typisk viste, at de pågældende containere var bragt om bord i franske eller italienske havne. Det anføres endvidere, at direktøren i august 1981 ved en skrivelse fra Justitsministeriet havde fået fastslået, at han kunne formidle våbenhandlery mellem hvilke lande, han lystede, uden at søge om konkret tilladelse i Danmark.

Det fremgår herudover bl.a. af avisartiklerne, at der blev overført 10-15 millioner kr. fra den israelske våbenproducent til Wejra A/S som betaling for en ammunitionsordre, der aldrig blev leveret, og at Wejra A/S ”med den i øvrigt meningsløse produktion skjulte for de danske myndigheder, at Wejra A/S i virkeligheden ikke havde noget at leve af”.

Justitsministeriet kan oplyse, at Wejra A/S den 21. juli 1950 i henhold til krigsmaterielloven fik tilladelse fra Justitsministeriet til fremstilling af krigsmateriel, navnlig ammunitionsdele. Tilladelsen var fortsat gyldig i den omhandlede periode fra 1982-87.

Krigsmaterielproducerende virksomheder er i henhold til krigsmaterielloven underkastet tilsyn af Statens Våbenkontrol, som består af 5 medlemmer, hvoraf ét medlem (formanden) er udnævnt af justitsministeren, mens forsvarsministeren og økonomi- og erhvervsministeren hver udnævner to medlemmer.

Statens Våbenkontrol førte i overensstemmelse hermed løbende tilsyn med Wejra A/S, som i perioden fra 1982-87 var genstand for inspektioner i september 1982 og september 1987. Under inspektionerne kontrollerede Statens Våbenkontrol bl.a., om Wejra A/S var i besiddelse af de nødvendige tilladelser, og om virksomheden overholdt reglerne i krigsmaterielloven samt vilkårene i produktionstilladelsen.

Justitsministeriet har foretaget en manuel gennemgang af kartotekskort for perioden fra 1982-1987. Ministeriet har herved konstateret, at der i perioden ses at være oprettet 26 sager om udførsel og 21 sager om indførsel af våben mv. med Wejra A/S som sagspart. Rigsarkivet har imidlertid meddelt, at de pågældende sager ikke er fundet bevaringsværdige og derfor er kasseret. Justitsministeriet kan derfor ikke give udtømmende oplysninger om, hvilke udførselstilladelser og indførselstilladelser eller afslag herpå Wejra A/S har fået i perioden.

Ministeriet kan dog oplyse, at ministeriet fra 1982 til 1987 i hvert fald har meddelt Wejra A/S 9 tilladelser til udførsel af granater eller dele her- til til de nordiske lande, Belgien og England og 3 tilladelser til indførsel af samme fra Israel (2) og USA (1).

Justitsministeriet kan endvidere oplyse, at Wejra A/S den 9. juli 1981 – via en advokat – rettede henvendelse til Justitsministeriet med forespørgsel om, hvorvidt et dansk selskab lovligt kunne erhverve våben eller ammunition i udlandet og derefter sælge dem i udlandet, uden forelæggelse af sagen for Justitsministeriet.

Overførsel af våben mellem tredjelande var på daværende tidspunkt efter dansk ret kun begrænset af våbenembargoer vedtaget af FN's Sikkerhedsråd i henhold til FN-Pagtens kapitel VII, som var implementeret i dansk ret ved en kongelig anordning udstedt af Udenrigsministeriet i henhold til lov om visse forholdsregler i henhold til FN-pagten.

Det bemærkes i den forbindelse, at Justitsministeriet via Udenrigsministeriet fra FN-Sekretariatet i New York har fået oplyst, at der i perioden 1982-87 ikke var en FN-våbenembargo i kraft i forhold til Iran.

Våbenloven indeholdt på daværende tidspunkt ikke regler om overførsel af våben mellem tredjelande, men alene om ind- og udførsel af våben til og fra Danmark.

Justitsministeriet oplyste på den baggrund ved brev af 7. august 1981 Wejra A/S's advokat om, at våbenlovens udførselsbestemmelser ikke fandt anvendelse ved erhvervelse og salg af våben eller ammunition i udlandet, når våbnene og ammunitionen ikke passerede dansk område, og at der derfor ikke skulle indhentes tilladelse fra Justitsministeriet. Ministeriet oplyste dog samtidig, at der til opfyldelse af en FN-våbenembargo ved en anordning var fastsat forbud mod at forsyne Sydafrika med våben eller ammunition, herunder ved salg, overdragelse eller transport.

Om Wejra A/S kan det i øvrigt oplyses, at samtlige aktier i Wejra A/S i 1975 blev solgt til en dansk statsborger, som var ansat i et selskab, der var israelsk ejet. Både køberen og aktionærerne, som havde forestået salget, blev ved Frederiksberg birkerets dom af 12. marts 1980 dømt for overtrædelse af krigsmaterielloven. Retten fandt, at det israelske selskab måtte anses for den reelle erhverver af aktierne, hvilket var i strid med den dagældende krigsmateriellovs regler om, at aktiekapitalen i krigsmaterielproducerende virksomheder skulle være på danske hænder.

Forholdene i Wejra A/S blev imidlertid efter den pågældende handel ændret på baggrund af drøftelser med Justitsministeriet, og ministeriet fandt herefter ikke grundlag for at tilbagekalde selskabets tilladelse til produktion af krigsmateriel.

Efterfølgende har der endvidere været drøftelser mellem Justitsministeriet og Wejra A/S vedrørende selskabets økonomiske forhold, som dog heller ikke gav grundlag for en tilbagekaldelse af produktionstilladelsen.

Wejra A/S ophørte med at producere krigsmateriel i 1998.

Det kan supplerende oplyses, at justitsministeren den 4. februar 2004 fremsatte et forslag om ændring af våbenloven udarbejdet på baggrund af en delrapport om transport af våben mellem tredjelande afgivet af en arbejdsgruppe under Justitsministeriet den 5. december 2003. Forslaget

blev vedtaget af Folketinget den 6. maj 2004, og lovændringen trådte i kraft den 1. oktober samme år.

Med lovændringen blev der indsat en ny § 7 a i våbenloven, som forbyder transport af våben mv. mellem tredjelande (dvs. andre lande end Danmark), hvis der ikke foreligger de tilladelser til henholdsvis udførsel og indførsel, som er påkrævet i henhold til lovgivningen i de pågældende lande. Der er ikke krav om indhentelse af tilladelse fra danske myndigheder.

Våbenlovens § 7 a bemyndiger endvidere justitsministeren til efter forhandling med udenrigsministeren at fastsætte bestemmelser om forbud mod transport af våben mv. til bestemte lande. Bemyndigelsen er udnyttet senest ved bekendtgørelse nr. 1052 af 23. oktober 2006 om transport af våben mv. mellem tredjelande. I overensstemmelse med lovforarbejderne til våbenlovens § 7 a forbyder bekendtgørelsen transport af våben mv. til alle lande, som er omfattet af en gældende FN-, EU- eller OSCE-våbenembargo. Bekendtgørelsen revideres løbende i takt med, at våbenembargoer vedtages eller ophæves i de forskellige internationale fora.

Justitsministeren fremsatte endvidere den 30. marts 2005 forslag til en ny bestemmelse (§ 7 b) i våbenloven om kontrol med våbenformidling – ligeledes udarbejdet på baggrund af en rapport fra arbejdsgruppen om reglerne for udførsel af våben mv. Bestemmelsen trådte i kraft den 1. juli 2005.

I medfør af våbenlovens § 7 b, stk. 1, nr. 1, er det forbudt uden tilladelse fra justitsministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil, som medlemmand at forhandle eller arrangere transaktioner, som indebærer overførsel af de våben mv., hvortil der kræves udførselstilladelse, mellem lande uden for EU. I henhold til våbenlovens § 7 b, stk. 1, nr. 2, kræver det endvidere tilladelse at købe eller sælge disse våben mv., som led i en overførsel mellem lande uden for EU eller i øvrigt arrangere en sådan overførsel som ejer.